

Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Drama Dersi Kapsamında Yapılan Uygulamaların Öğretmen Adaylarının Sosyal Zekâ Alanlarına Etkisi

The Influence of Activities Carried Out in Drama Course at The Undergraduate Program of Pre-School Teacher Education on Teacher Candidate's Areas of Social Intelligence

Naim Ünver

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Kastamonu, Türkiye

Selahattin Semiz

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Ağrı, Türkiye

Özet

Eğitim fakülteleri lisans programları, değişen dünya ve toplumların ihtiyaçlarına göre MEB'in amaçları da dikkate alınarak zaman zaman değişmekte ve geliştirilmektedir. Fakat özellikle bazı dersler ve içerik, bütün programlarda yer alması gereken, zamandan ve ihtiyaçlardan etkilenmeyen, doğrudan ve her zaman çocukların temel gelişimlerini destekleyen özellikler taşıdığı için, bütün programlarda yer almaktadır. Okul öncesi eğitimi lisans programındaki dersler içerisinde yer alan Drama dersi de çocukların doğrudan gelişimlerini destekleyen ve her zaman güncelliğini koruyan bir derstir.

Günümüzde Drama eğitimi çeşitli profesyonel kurslar vasıtasıyla verilse de Eğitim Fakültelerinde okul öncesi öğretmenliği lisans eğitimi sürecinde öğretmen adaylarının önem verdiği dersler içerisinde yer almaktadır. Bu çalışmada 144 okul öncesi öğretmen adayının görüşleriyle Drama dersi sürecinde yapılan etkinliklerin, onların sosyal zekâ alanlarına etkisi incelenmiştir. Araştırmada veri toplamak amacıyla Saban (2002) tarafından geliştirilen Çoklu zekâ envanterinin sosyal zekâ bölümünden yararlanılmıştır. Araştırmada zayıf deneysel desen kullanılmış, veriler ön test ve son test ile elde edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre drama dersinin öğretmen adaylarının sosyal zekâ alanlarına olumlu etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

***Anahtar Kelimeler:** Drama, öğretmen adayı, sosyal zekâ, okul öncesi eğitim*

Abstract

Undergraduate programs at the faculty of education are changing and developing from time to time according to the needs of societies and the changing world as well as in light of the aims of the Ministry of National Education. However, some courses and contents in particular

have been included in all of the programs because of their specific features that need to be covered in all programs, are not influenced by time and needs, and support children's basic development constantly and directly. Drama course is one of the courses in the undergraduate program of preschool education that supports children's development directly and always keeps it currency.

Today, while drama education is often provided by various professional courses, it is still one of the courses that teacher candidates consider important during their undergraduate studies in preschool teacher education at the faculty of education. In this research, the activities carried out in the drama course and their impacts on the areas of social intelligence are investigated through 114 preschool teacher candidates' opinions. For this purpose, the social intelligence section of the multiple intelligences inventory is utilized in this research. Poor experimental design is adopted in this study and the data are obtained with pre-test and post-test. According to the results of the study, drama course has positive effects on teacher candidate's social intelligence.

Keywords: Drama, teacher candidate, social intelligence, pre-school education

1. Giriş

Günümüzde ağırlıklı olarak kullanılan öğrenen merkezli okul öncesi eğitim programlarında etkili, verimli ve kalıcı öğrenmenin en önemli yolu çocuğun aktif kılındığı yaparak yaşayarak öğrenme yöntemidir. Bu etkinliklerde çocuklar duygu ve düşüncelerini rahatlıkla ifade edip gözlem yaparak ve deneyerek bilgilere kendileri ulaşım etkinliğinin planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarına doğrudan katılırlar. Bu şekilde edinilen bilgilerin kalıcı olduğu Edgar Dale' nin yaşantı konisinde de bilimsel olarak vurgulanmaktadır (Akt. Kıldan ve Ünver 2015). Ayrıca öğrenen merkezli okul öncesi eğitim programlarında işbirliğine dayalı öğrenme, kendini ifade etme, başkalarıyla iletişim kurabilme, girişimcilik ve liderlik gibi becerilerde programın hedefleri arasında yer almaktadır. Bu anlamda yaratıcı drama ve işbirliğine dayalı öğrenme konu merkezli, ezberci ve yapılandırılmış eğitim anlayışına karşı güçlü bir alternatiftir (Demirel, 2015; Demirel & Yağcı, 2012; MEB Okul Öncesi Eğitim Programı, 2013; Ömeroğlu, Ersoy, Tezel Şahin, Kandır, Turla, 2007).

Drama; bir sözcüğü, kavramı, davranışı, cümleyi, düşünceyi, yaşantıyı ya da olayı rol oynama gibi tiyatro etkinliklerinden de yararlanarak canlandırmaktır. Bu canlandırmaların gerçekleşmesi için bireyin kendini rahat ve güvende hissettiği bir grup içinde düşünce alışverişi yapma, değerlendirme ve eleştirme gibi çalışmalar yapması gerekir. Drama yaratıcı bir süreçtir ve yaratıcılık için düşünme biçiminin çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda drama zekânın çok boyutlu kapasitesini kullanma ve geliştirme imkânı sunmaktadır. Drama etkinliklerinde çocuklar çeşitli sosyal olayları inceleyerek insanların farklı koşullarda nasıl yaşadıkları ve ne şekilde davrandıkları ile ilgili düşünmeye başlarlar. Çocuklar bu etkinlikler sayesinde farklı görüşler ortaya koyabilme, başkaları ile ilgili kişisel görüşlerini yorumlayabilme ve farklı düşünceler üzerinde birlikte tartışarak çözüme gidebilmeyi deneme fırsatı bul-

maktadır. Yaratıcı drama çok genel bakış açısıyla bir disiplin, bir öğretim yöntemi ve sanat eğitimi alanı olarak tanımlanır. Bu bağlamda yaratıcı dramanın, sosyal beceri eğitiminde kullanılan teknikleri kapsadığı ve sosyal beceri eğitiminde etkili bir yöntem olabileceği ortaya çıkmaktadır (Fulford , Hutchings, Ross, Schmitz, 2011; Önal-Akfitat, 2006; Özyürek, 2011; Üstündağ, 2002).

Günümüzde okul öncesi eğitimden başlayarak üniversite ve lisansüstü eğitime kadar bütün eğitim kademelerinde drama çalışmaları yapılmaktadır. Yalnızca eğitimde değil başka birçok alanda da drama önem kazanmıştır. Drama, birçok alanda kullanılabilen bir yöntemdir. Türkçe, tarih, coğrafya, matematik, psikoloji gibi temel derslerden politika, insan ilişkileri ve ekonomi gibi alanlara kadar geniş bir yelpazede drama çalışmalarına yer verilmektedir (Köksal Akyol, 2003).

Drama çalışmaları, katılımcılara çeşitli sosyal rolleri ve toplumsal problemleri analiz etme fırsatı vermektedir. Farklı sosyal problemlerin canlandırılması bireylerin toplumu ve toplumdaki ilişkileri daha iyi anlamalarını sağlamaktadır. Bu etkileşimler sırasında sosyal problemlerin çözüm yolları da irdelenmekte ve böylece katılımcılar problem çözmeye yönelik çalışmalar yaparak deneyim kazanmış olmaktadır (Önder, 1999).

Dramada atölye çalışmaları bir grup ile sürdürülür. Dramanın gerçekleştirilebilmesi için, grup içinde daha küçük gruplarla tartışarak fikir alışverişi yapma, değerlendirme, yargılama, eleştirme gibi düşünsel boyutta çalışmaların yapılması gereklidir. Bunun içinde bireyin kendini grup içerisinde rahat ve güvenli hissetmesi gerekli olduğundan öncelikle kendini tanıma ve karşısındakini tanımaya ve kendini karşısındakine tanıtmaya yönelik çalışmalarda bulunmasına gereksinim vardır. Sosyal gelişim ve birlikte çalışma alışkanlığı kazandırma bireyler arasındaki farklılıklara hoşgörü ile bakabilmeyi sağlama ve başkalarını anlama ve hissetme becerisi geliştirme dramanın genel amaçlarından bazılarıdır. (Üstündağ, 1998). Görüldüğü gibi drama çalışmaları bireyin sosyal gelişimine katkı sağlamaktadır.

Son yıllarda yeni eğitim öğretim yöntemlerinin kullanılması ile ilgili çalışmaları zorunlu kılan, bilişsel gelişim alanına yönelik bir kuram da Gardner'a ait Çoklu Zekâ Kuramı'dır. Bu kuram zekânın tek bir yapıdan oluşmadığını ve herkesin tüm zekâ alanlarına doğuştan sahip olup bu zekâ alanlarını geliştirebileceğini savunmaktadır. Gardner, 1983 yılında yayınladığı "Zihnin Çerçevesi" zekâyı doğuştan yedi ayrı ve evrensel kapasiteye ayırmıştır. 1999 yılında Gardner'ın yayınladığı " zeka yeniden yapılandırıldı" kitabında ise sekizinci zeka alanı kurama yerleştirilerek teori yeniden düzenlenmiştir (Bümen, 2002; Gardner, 1999; Ömeroğlu, vd., 2007; Saban, 2002).

Çoklu zekâ alanlarından biri de sosyal zekâdır. Sosyal (kişilerarası) zekâ alanı, bir gruptaki kişilerin işbirliği içerisinde çalışması, başka insanlarla iletişim kurma, başkalarını anlama ve onların hislerine değer verme becerilerini içerir. Bununla birlikte sosyal zekânın kapsamında başka insanların davranışlarını yorumlama ve liderlik

becerileri de yer almaktadır. Sosyal zekâ diğerlerini anlama ve etkileşme kapasitesi olarak belirtilmektedir. Bu zekâ özelliğinin, çevrelerindeki yetişkinlerin ruhsal durumlarına dikkat eden ve değişik ruhsal durumlara duyarlı olan çocuklarda görüldüğü belirtilmektedir. Bir yetişkinin diğerlerinin saklı eğilimlerini okuyabilmesi ve yorumlayabilmesi karmaşık bir kişiler arası beceri olarak açıklanmaktadır. Sosyal zekası güçlü olanların önemli özellikleri arasında diğer insanların duygularına, korkularına, meraklarına ve inançlarına empati ile yaklaşma, yargılamadan dinleme ve diğer insanların performanslarını en üst düzeye çıkarmalarında yardımcı olma isteği bulunduğu ileri sürülmektedir. Liderler, politikacılar, psikologlar, aktörler ve turizmciiler sosyal zekâlarını iyi kullanan insanlar arasında gösterilmektedir (Gürel & Tat, 2010; Kurt, Gümüş, Temelli, 2013; Talu, 1999; Saban, 2009; Başaran, 2004).

Bu bağlamda yaratıcı dramının genel olarak çocuğun kendini özgürce ifade etmesi, hoşgörülü olması, demokratik bir kişilik geliştirmesi, işbirliği yapabilmesi ve olaylara çok yönlü bakabilmesinde etkili bir yöntem olarak düşünüldüğünde, sosyal zeka alanının da gelişimine katkı sağlayıcı olduğu söylenebilir (Adıgüzel, 2001; Ömeroğlu, vd., 2007). Çalışmada da “yaratıcı dramının, sosyal zekâ alanının gelişiminde etkisi var mıdır?” sorusuna cevap bulmak amacıyla okul öncesi öğretmenliği lisans programında yer alan drama dersinin öğretmen adaylarının sosyal zekâ alanlarına etkisini incelenmiştir.

2. Yöntem

2.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nicel araştırma yaklaşımlarından tek gruplu ön test-son test zayıf deneysel desen kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Deneysel desenler, değişkenler arasındaki neden- sonuç ilişkisini test etmek için kullanılan araştırmalardır. Deneysel çalışmalarda araştırmacılar en az bir bağımsız değişkenin bir ya da daha fazla bağımlı değişken üzerindeki etkilerini gözlemlemeye çalışırlar. Bu araştırmada kullanılan tek gruplu ön test-son test zayıf deneysel desende bir gruba bağımsız değişken uygulanır, deney öncesinde ve sonrasında ölçme yapılır. Yapılan ölçme sonrasında ön test ve son test ortalamaları arasındaki fark bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etkisini gösterir (Fraenkel, Wallen, Hyun, 2012).

Yapılan çalışmada öğretmen adaylarının motivasyon durumları, hazır bulunuşlukları, uygulama öğretmeni ile öğretmen adayı arasındaki ilişki, uygulama alanının fiziksel şartları gibi pek çok bozucu değişken söz konusu olup bunların kontrol altında tutulması imkansızdır. Bu sebeple çalışmada deneysel araştırma yönteminin tek gruplu ön-test son-test modelinde zayıf deneysel desen kullanılmıştır.

2.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde eğitim alan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın

örneklemine ise Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde okuyan ve Drama dersini almakta olan 144 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma örnekleminin özelliklerine bakıldığında 130 bayan (% 90,27) ve 14 erkek (% 9,73) olmak üzere toplam 144 okul öncesi öğretmen adayı çalışmaya katılmıştır. Araştırmada seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Uygun örnekleme yöntemi araştırmacının kolayca ulaşabileceği bir örneklemden verilerin toplanması olarak ifade edilmektedir. (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2015)

2.3 Uygulama Süreci

Bu çalışmadaki uygulamalar Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği lisans programında yer alan drama dersinin 10 haftalık zaman diliminde yapılmıştır. Drama dersi içinde ısınma, doğaçlama, rahatlama ve değerlendirme çalışmaları küçük grup çalışmaları ve büyük grup çalışmaları şeklinde uygulamalar gerçekleştirilmiştir.

Uygulamalarda etkin katılım, iletişim, öz düzenleme, gruba ait olma, güven, duyarlı olma, karar alma ve öğrenme sürecini enerjik hale getirme gibi aktif öğrenme ilkeleri kullanılmıştır. Ayrıca yarış ve rekabet yerine paylaşma ve dayanışma esas alınmış, olumlu bağlılık, sosyal beceriler, eşit başarı fırsatı, liderlik deneyimi ve grup ödüllü gibi işbirliğine dayalı öğrenme ilkelerine yer verilmiştir (Yıldız Demirtaş, 2015).

Bu uygulamalar sayesinde öğretmen adaylarının kendilerini topluluk karşısında ifade edebilen, başkalarıyla iletişime geçip, bu iletişimi sağlıklı şekilde sürdürebilen, bir grup çalışmasında liderlik görevini yürütebilen ve kendisini arkadaşlarının öğrenmesinden sorumlu hisseden bireyler olmalarına katkı sağlamak amaçlanmıştır.

2.4 Veri Toplama Aracı

Araştırmada okul öncesi öğretmen adaylarının lisans eğitiminde aldığı drama dersinin, öğretmen adaylarının sosyal zekâ alanına etkisinin olup olmadığını belirlemek için Saban (2002) tarafından geliştirilen Öğrencilere Yönelik Çoklu Zekâ Alanları Gözlem Formu'nun sosyal zekâ alanı kullanılmıştır. "Öğrencilere Yönelik Çoklu Zekâ Alanları Gözlem Formu" sekiz bölümden oluşmaktadır. Her bölümde 10 madde yer almaktadır. Her madde beşli likert derecelendirme ile cevaplanmaktadır. (0= Hiç uygun değil, 1= Çok az uygun, 2= Kısmen uygun, 3= Oldukça uygun, 4= Tamamen uygun)

Bu araştırma için formun yalnızca sosyal zekâ alanı kullanılmıştır. Form öğrenme-öğretme sürecinin başında ön test, öğrenme-öğretme sürecinin sonunda ise son test olarak iki kez uygulanmıştır. Drama çalışmalarında aktif öğrenme süreci oluşturulduğu için gözlem formunu her öğretmen adayı kendisi doldürmüştür. Buradaki temel amaç öz düzenleme ve değerlendirme yoluyla sonuçları elde etmektir. Öz düzenleme bireylerin hedefler koyarak, değişik bilişsel, biliş üstü ve kaynak yönetimi stratejilerini

sistemli ve düzenli şekilde kullanıp kendi öğrenmelerini kontrol etmesi olarak ifade edilmektedir (Yıldız Demirtaş, 2015).

2.5 Verilerin Analizi

Çalışmadan elde edilen veriler SPSS 17 (Statistical Package for the Social Sciences) programı ile analiz edilmiştir. Tek değişkenli normalliği, istatistiksel olarak bazı çerçeveleri kullanarak değerlendirmek mümkündür. Bunlardan biri basıklık ve çarpıklık katsayılarının incelenmesidir. Standart normal dağılımda basıklık ve çarpıklık katsayıları 0'dır. Bu değerlerin ± 1.0 arasında kalması dağılımın normalden aşırı sapma göstermediğinin bir kanıtı olarak değerlendirilebilir. Çalışmada da basıklık ve çarpıklık katsayılarının değerleri bu değerler arasında kaldığı için normal dağılım olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ön test ve son test arasındaki farkı ortaya çıkarmak için Bağımlı Örneklem T Testi analizi yapılmıştır (Büyüköztürk, Çokluk, Şekercioğlu, 2014).

3. Bulgular

Aşağıdaki tabloda öğretmen adaylarının ön test ve son test puanlarına ait bağımlı örneklem t testi analizinin sonuçları yer almaktadır.

Tablo 1. Ön Test ve Son Test Puanlarına Ait Bağımlı Örneklem T Testi Analizi

	N	X	S.S.	T	P
Ön Test	144	30,5417	5,25686		
Son Test	144	32,9861	4,10694	-4,218	.000

Drama dersinin okul öncesi öğretmen adaylarının sosyal zekâ alanlarının gelişmesinde etkisi olup olmadığını ölçmek amacıyla uygulanan çoklu zeka envanteri sosyal zeka bölümünün ön test ve son test puanlarının ortalamaları karşılaştırıldığında son test puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Ön test ve son test puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını incelemek amacıyla yapılan bağımlı örneklem t testi analizi sonucunda p değeri .000 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer sonucunda ön test ve son test ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür. Bu fark drama dersi kapsamında yapılan etkinliklerin öğretmen adaylarının sosyal zekâ alanlarına olumlu yönde etki yaptığını göstermektedir.

4. Tartışma ve Yorum

Okul öncesi öğretmenliği lisans programında yer alan drama dersinin okul öncesi öğretmen adaylarının sosyal zekâ alanına etkisini incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada, drama dersinde yapılan etkinliklerin öğretmen adaylarının sosyal zekâ alanına olumlu etki yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Arslan, Erbay, Saygın (2010) yaptıkları çalışmada yaratıcı drama ile bütünleşti-

rilmiş iletişim becerileri eğitiminin, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümü öğrencilerinin iletişim becerilerine etkisinin olup olmadığının incelenmesini amaçlamışlardır. Araştırma, ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli ile Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğretmenliğinde okuyan 48 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Deney grubu 24 öğrenciden, kontrol grubu 24 öğrenciden oluşmaktadır. Deney grubu öğrencilerine 8 hafta boyunca 90 dakikalık yaratıcı drama ile bütünleştirilmiş iletişim becerileri eğitim programı uygulanmıştır. Uygulanan eğitim programında, öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirebileceği düşünülen tanışma, kaynaşma, kendini ve duygularını tanıma, anlama, duyguları ifade edebilme, kendine ilişkin farkındalık geliştirme, gruba uyma, liderlik yapma, lideri izleme, grubun devamlılığı için strateji geliştirme, göz kontağı kurabilme, jest ve mimikleri kullanma, beden dilini kullanma, sözsüz iletişim, kendine ve gruba güven duyma, iletişimin kendisi için anlamını ifade etme, başkalarını anlama, empati kurabilme, farklı açılardan bakabilme, iletişim engellerini tanıma ve çözüm getirebilme ve dinleme becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiş ve programda bu becerilere yer verilmiştir. Deney ve kontrol gruplarına eğitim programı öncesi ön test, 8 hafta sonunda da son test uygulanmıştır. Yapılan çalışmada uygulanan eğitim programının iletişim becerilerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. İletişim becerileri, sosyal zekâ alanı içinde yer alan önemli bir beceri olduğu için ulaşılan bu sonuç araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Yassa (1997), tarafından yapılan nitel çalışmada altı kişilik bir grup lise öğrencisine üç drama eğitimcisi tarafından yaratıcı drama eğitimi verilmiş ve bu eğitimin öğrencilerin sosyal etkileşim becerileri üzerindeki etkileri gözlemlenmiştir. Çalışma sonunda verilen eğitimin öğrencilere özgüven, haklarına sahip çıkma, duygularını kontrol altına alabilme, empati, grupta farklı düşünceleri görebilme gibi becerileri kazandırdığı vurgulanmıştır.

Bayrakçı (2007), tarafından yapılan çalışmada okulöncesi çağındaki çocukların iletişim becerilerini geliştirebilmek için okul öncesi programında yer alan ve uygulanan yaratıcı drama etkinliklerinin ne derecede etkisinin olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada okulöncesi öğretmenlerine okulöncesinde öğrencilerinin iletişim becerilerini geliştirmesinde yaratıcı drama etkinliklerinin ne derecede etkili olduğunu ölçmek üzere düzenlenen bir ölçek uygulanmıştır. Ölçek ile birlikte öğretmenlerin etkinliklerin öğrencilerin becerilerine etkisini değerlendirmeleri istenmiştir. Araştırma Kars merkezde görev yapmakta olan 40 öğretmen üzerinde yürütülmüş ve çalışma sonucunda okul öncesi çağında bulunan öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirmede yaratıcı drama yönteminin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Akoğuz (2002), yaptığı çalışmada Türkiye Eğitim Gönülleri Vakfı eğitim parklarına gönüllü gelen ve yaratıcı drama atölye çalışmalarına katılan öğrencilere verdiği yaratıcı drama eğitiminin çocukların iletişim becerilerine etkisini gözlemlemiş ve 9-13 yaşları arasındaki 18 öğrenci ile çalışmıştır. Araştırma deneysel modelde çalışılmış ve öğrencilere 12 haftalık bir yaratıcı drama eğitimi programı uygulanmıştır. Çalışma

sonucunda uygulanan programın 9-13 yaş grubu çocukların sözlü iletişim, dinleme ve sözsüz iletişim becerilerini yüksek düzeyde geliştirdiği belirtilmiştir.

Kara ve Çam (2007), yaptıkları çalışmada gelişim ve öğrenme dersinde grupla bir işi yapma ve yürütme, ilişkiyi başlatma ve sürdürme ile kendini kontrol etme sosyal becerilerinin kazandırılmasına yaratıcı drama yönteminin etkisini araştırmışlar ve 74 öğretmen adayı ile çalışmışlardır. Deney ve kontrol gruplu deneme modeli ile yürütülen çalışmada, öğretmen adaylarından 37 tanesi yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı deney, diğer 37 tanesi ise geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubuna atanmıştır. Deney grubunda sosyal becerileri geliştirecek şekilde düzenlenmiş yaratıcı drama aktiviteleri 12 haftalık ders saati süresince uygulanmıştır. Çalışma sonucunda öğretmen adaylarına grupla bir işi yapma ve yürütme becerileri, ilişkiyi başlatma ve sürdürme becerileri ile kendini kontrol etme becerilerini kazandırma konusunda yaratıcı drama yönteminin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Görüldüğü üzere alan yazında yer alan araştırma bulguları da bu araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Ayrıca Önalın-Akfırat (2006) ise sosyal beceri eğitiminde liderlik, model alma, davranışsal prova-rol oynama, geribildirim verme, uygulama-genelleme, sosyal algı ve duygular gibi tekniklerin yer aldığını belirtmiştir. Yaratıcı dramının da sosyal beceri eğitiminde kullanılan teknikleri kapsadığını dile getiren yazar, yaratıcı dramının sosyal beceri eğitiminde etkili bir yöntem olabileceğini ifade etmektedir.

5. Sonuç ve Öneriler

Drama dersinin okul öncesi öğretmen adaylarının sosyal zekâ alanlarının gelişmesinde etkisi olup olmadığını ölçmek amacıyla uygulanan ön test ve son test puanlarının ortalamaları karşılaştırıldığında son test puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuç drama dersi kapsamında yapılan etkinliklerin öğretmen adaylarının sosyal zekâ alanlarına olumlu yönde etki yaptığını göstermektedir.

Araştırmanın sınırlılıklarına bakıldığında, araştırmanın örnekleminin 2016-2017 öğretim yılında Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programında okuyan ve drama dersini alan 144 öğretmen adayından oluşması ve çalışmada bağımlı değişken olarak ele alınan sosyal zekâ alanının, kullanılan ölçme aracının ölçtüğü özellikler ile sınırlı olması araştırmanın sınırlılıkları olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre aşağıdaki öneriler geliştirilebilir;

1. Çalışmada örneklemin özelliklerinden dolayı cinsiyet değişkeni üzerine yorum yapılamamıştır. Ancak yapılacak çalışmalarda araştırmacıların cinsiyet değişkenini de göz önünde bulundurabilirler.

2. Çalışmada drama dersinin çoklu zekâ alanlarından biri olan sosyal zekâ alanına katkısı incelenmiş olup, yapılacak çalışmalarda araştırmacılar tarafından drama dersinin diğer çoklu zekâ alanlarına olan katkısı incelenebilir.

3. Çalışmada lisans eğitiminde alınan drama dersinin sosyal zekâ alanına olan katkısı incelenmiştir. Yapılacak çalışmalarda lisans eğitiminde drama dersi alanlarla bu dersi almayanların sosyal zekâ becerilerinin karşılaştırmasına yönelik çalışmaların alana katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

6. Kaynakça

- Adıgüzel, H. Ö. (2001). Niçin yaratıcı drama. *Öğretmen Dünyası Dergisi* 257, 13-16
- Akoğuz, M. (2002). *İletişim becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı dramanın etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Arslan, E., Erbay, F., & Saygın, Y. (2010). Yaratıcı drama ile bütünleştirilmiş iletişim becerileri eğitiminin çocuk gelişimi ve eğitimi bölümü öğrencilerinin iletişim becerilerine etkisinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23.
- Başaran, I. B. (2004). Etkili öğrenme ve çoklu zeka kuramı: Bir inceleme. *Ege Eğitim Dergisi*, 5, 7-15.
- Bayrakçı, M. (2007). *Okul öncesinde yaratıcı drama etkinliklerinin iletişim becerilerinin gelişmesi üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bümen, T. N. (2002). *Okulda çoklu zeka kuramı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. (2014). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve lisrel uygulamaları*. (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi
- Demirel, Ö. (2015). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi
- Demirel, Ö, Yağcı, E. (2012). Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı.(Edt. Özcan Demirel & Eralp Altun). Ankara: Pegem Akademi
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E., Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th ed.). Mc Graw Hill Higher Education. New York, ABD.
- Fulford , J., Hutchings, M., Ross, A., Schmitz H. (2001). *İlköğretimde drama*. (Çev. Küçükahmet, L., Borçbakan, H., Karamanoğlu, S.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Gardner, H. (1999). *Intelligence reframed: Multiple intelligences for the 21st century*. New York, NY: Basic.
- Gürel, E. & Tat, M. (2010). Çoklu zeka kuramı: Tekli zeka anlayışı kuramından çoklu zeka anlayışı kuramına. *Journal of International Social Research* 3(11), 336-356
- Kara, Y. & Çam, F. (2007). Yaratıcı drama yönteminin bazı sosyal becerilerin kazandırılmasına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(32).
- Kıldan, A., Ünver, N., (2015). Öğretim ilke ve yöntemleri. (Edt. Ahmet Doğanay). Ankara: Pegem Akademi
- Köksal Akyol, A. (2003). Drama ve dramanın önemi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 1(2),179-192.
- Kurt, M., Gümüş, İ., Temelli A. (2013). Çoklu zeka kuramına dayalı öğrenme yönteminin

- öğrencilerin tutum ve akademik başarılarına etkisinin motivasyon stillerine göre analizi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 22(1), 135-153.
- MEB, (2013). Okul Öncesi Eğitim Programı. Ankara: Meb Basımevi.
- Ömeroğlu, E., Ersoy, Ö., Tezel Şahin, F., Kandır, A., Turla, A. (2007). *Okul öncesi eğitimde drama: Teoriden uygulamaya*. Ankara: Kök Yayıncılık
- Önalın-Akfırat, F. (2006). Sosyal yeterlilik, sosyal beceri ve yaratıcı drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 39-58.
- Önder, A. (1999). *Yaşayarak öğrenme için eğitici drama, kuramsal temellerle uygulama teknikleri ve örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık Hizmetleri.
- Özyürek, A. (2011). *Okul öncesi eğitimde dramatik etkinliklerden dramaya teoriden uygulamaya*. (Edt. Esra Ömeroğlu). Ankara: Eğiten Kitap
- Saban, A. (2002). *Çoklu zeka teorisi ve eğitim*. Ankara: Nobel
- Saban, A. (2009). Çoklu zeka kuramı ile ilgili türkçe çalışmaların içerik analizi. *Educational Science: Theory & Practice* 9(2), 833-876.
- Talu, N. (1999). Çoklu zeka kuramı ve eğitime yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 15, 164-172
- Üstündağ, T. (1998). Yaratıcı drama eğitim programının öğeleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 22(107), 28-35.
- Üstündağ, T. (2002). *Yaratıcı drama öğretmenimin günlüğü*. Ankara: PegemA Yayıncılık
- Yassa, N. A. (1997). *A study of the effect of drama education on social interaction in high school students*. Unpublished Doktoral Dissertation, Ontario: Lakehead University.
- Yıldız Demirtaş, V. (2015). Öğretim ilke ve yöntemleri. (edt. Birsen Doğan & Vesile Alkan). Ankara: Eğiten Kitap